

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Raport okresowy nr 5

dotyczący ewaluacji projektu

*Zielone światło dla szkolnictwa
zawodowego. Program doskonalenia
praktycznego dla nauczycieli kształcenia
zawodowego kształcących w zawodach
związanych z zieloną gospodarką*

Łódź 2013

Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego.
Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach
związanych z zieloną gospodarką

Raport powstał w ramach projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*. Projekt realizowany jest w ramach *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III – Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.4 – Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie, Poddziałanie 3.4.3 – Upowszechnienie uczenia się przez całe życie*.

Raport został opracowany przez:

Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych Sp. z o. o. – Sp. k.

ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 17

90–248 Łódź

tel. (42) 633 17 19

fax. (42) 209 36 85

Raport opracowała:

Kamila Brzezińska

specjalistka ds. badań i rekomendacji

Spis treści

I.	Wstęp.....	4
II.	Zadania realizowane w ramach piątego kwartału wdrażania projektu.....	6
III.	Podsumowanie piątego kwartału prowadzenia kompleksowego procesu ewaluacji projektu.....	11
IV.	Zakończenie	13
V.	Załącznik.....	14

I. Wstęp

Dokument „Raport okresowy nr 5 dotyczący ewaluacji projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*” jest piątym – przedostatnim – opracowaniem sprawozdającym wyniki z częściowej oceny działań i czynności podjętych w ramach przedsięwzięcia wymienionego w tytule. Projekt przewiduje podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego z terenu całej Polski, prowadzących kształcenie w zawodach związanych z zieloną gospodarką. Z kolei kompleksowy proces ewaluacji przedsięwzięcia służy weryfikacji stopnia wypracowania zakładanych celów i założonych wartości wskaźników oraz wytworzenia przewidzianych produktów.

Merytoryczne treści raportu okresowego nr 5 skupione są na czynnościach podjętych przez Lidera i Partnerów projektu w piątym kwartale wdrażania przedsięwzięcia – to jest w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2013 roku – oraz na prezentacji wyników bieżących analiz przeprowadzonych w ramach ewaluacji.

Struktura opracowania jest następująca:

- ❖ *Wstęp;*
- ❖ *Zadania zrealizowane w ramach piątego kwartału wdrażania projektu;*
- ❖ *Podsumowanie piątego kwartału prowadzenia kompleksowego procesu ewaluacji projektu;*
- ❖ *Zakończenie;*
- ❖ *Załącznik.*

W drugiej części raportu zaprezentowano działania i czynności podjęte przez *Instytut Technologiczno-Przyrodniczy (Lidera)* oraz *Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (Partnera)*, *Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie (Partnera)* i *Instytut Nauk*

Spółeczno-Ekonomicznych Sp. z o. o. – Sp. k. (Partnera), dla których kluczowym punktem odniesienia jest harmonogram przedsięwzięcia. Z kolei w trzecim fragmencie dokumentu przedstawiono – w kontekście założonych celów i wskaźników – wszystkie wypracowane efekty projektu.

We wprowadzeniu do merytorycznych części raportu okresowego warto przypomnieć, iż w ramach dotychczasowego prowadzenia ewaluacji – obok gromadzenia materiałów i analizy informacji na temat wdrażania przedsięwzięcia (analiza danych wtórnych) – przeprowadzono badania (zbierano i analizowano dane pierwotne) wśród uczestników trzech zogniskowanych wywiadów grupowych (*FGI – Focus Group Interview*), to jest nauczycieli kształcenia zawodowego, przedstawicieli kadr zarządzających szkół zawodowych i przedsiębiorców (zob. „Raport okresowy nr 2 dotyczący ewaluacji projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*”) oraz wśród nauczycieli kształcenia zawodowego, którzy wzięli udział w realizacji Programu praktyk w przedsiębiorstwach (zob. „Raport okresowy nr 3 dotyczący ewaluacji projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*”).

Ostatni raport okresowy zostanie opracowany w październiku 2013 roku. W dokumencie będzie podsumowany cały okres wdrażania projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*, a także zostaną zaprezentowane zbiorcze wyniki analiz przeprowadzonych w ramach kompleksowego procesu ewaluacji, w tym ostateczne wnioski odnoszące się do postawionych celów i wyznaczonych wskaźników.

II. Zadania realizowane w ramach piątego kwartału wdrażania projektu

W piątym kwartale wdrażania projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką* – to jest w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2013 roku – podjęto następujące działania i czynności:

- ❖ Zadanie 1 – „Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego” – program doskonalenia praktycznego

Prace wdrożeniowe przyporządkowane do tego zadania zostały pomyślnie zakończone w trzecim kwartale realizacji projektu – zob. „Raport okresowy nr 3 dotyczący ewaluacji projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*”.

- ❖ Zadanie 2 – Działania rekrutacyjne

Prace wdrożeniowe przyporządkowane do tego zadania zostały pomyślnie zakończone w trzecim kwartale realizacji projektu. Do udziału w praktykach zakwalifikowano dwustu siedemdziesięciu nauczycieli kształcenia zawodowego (oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu) – zob. „Raport okresowy nr 3 dotyczący ewaluacji projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*”.

- ❖ Zadanie 3 – „Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego” – praktyki w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego

Prace wdrożeniowe przyporządkowane do tego zadania zostały pomyślnie zakończone w poprzednim kwartale realizacji projektu. Osiemdziesięciu siedmiu nauczycieli (oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu) zrealizowało praktyki w ramach Modułu I „Odnawialne źródła energii kluczem do rozwoju zielonej gospodarki”, osiemdziesięciu

siedmiu nauczycieli (oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu) zrealizowało praktyki w ramach Modułu II „Nowoczesne technologie i techniki wspierające gospodarkę efektywnie korzystającą z zasobów i przyjazną środowisku”, a osiemdziesięciu ośmiu nauczycieli (oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu) zrealizowało praktyki w ramach Modułu III „Rola badań i innowacji w budowaniu zielonej gospodarki”. Ostatecznie udział w praktykach w przedsiębiorstwach pomyślnie zakończyło dwieście sześćdziesięciu dwóch nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu (w tym, sto czterdzieści trzy kobiety oraz stu dziewiętnastu mężczyzn) – zob. „Raport okresowy nr 4 dotyczący ewaluacji projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*”.

- ❖ Zadanie 4 – „Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego” – ocena programów doskonalenia praktycznego
 - przeprowadzono sesję walidacyjną dotyczącą Modułu III „Rola badań i innowacji w budowaniu zielonej gospodarki”;

Ostatnia sesja walidacyjna odbyła się 3 czerwca 2013 roku. W spotkaniu uczestniczyli zarówno nauczyciele kształcenia zawodowego, biorący wcześniej udział w prowadzonych praktykach, jak i przedsiębiorcy (w tym przypadku reprezentanci: gospodarstwa rolne, gospodarstwa rolniczo-sadownicze oraz firmy DMG Sp. z o.o.), którzy wcześniej zgodzili się na organizację staży. Rekomendacje powstałe w ramach sesji walidacyjnej posłużą do opracowania końcowej wersji Programu doskonalenia praktycznego Moduł III – „Rola badań i innowacji w budowaniu zielonej gospodarki”.

- rozpoczęto opracowywanie końcowej wersji Programu doskonalenia praktycznego Moduł I – „Odnawialne źródła energii kluczem do rozwoju zielonej gospodarki” oraz wniosków i rekomendacji;

- rozpoczęto opracowywanie końcowej wersji Programu doskonalenia praktycznego Moduł II – „Nowoczesne technologie i techniki wspierające gospodarkę efektywnie korzystającą z zasobów i przyjazną środowisku” oraz wniosków i rekomendacji;
- rozpoczęto opracowywanie końcowej wersji Programu doskonalenia praktycznego Moduł III – „Rola badań i innowacji w budowaniu zielonej gospodarki” oraz wniosków i rekomendacji;

Zgodnie z harmonogramem projektu, na podstawie wszystkich zgromadzonych materiałów – wypełnionych *Dzienników praktyk* oraz *Raportów opiekunów praktyk*, a także informacji zwrotnych otrzymanych bezpośrednio od nauczycieli i przedsiębiorców w ramach trzech sesji walidacyjnych – przystąpiono do przygotowania ostatecznych, modelowych wersji Programów doskonalenia praktycznego nauczycieli (punktem wyjścia były Programy powstałe w ramach Zadanie 1). Opracowania będą rozbudowane o adekwatne wnioski i rekomendacje, które umożliwią wykorzystanie przygotowanych rozwiązań w praktyce. W konsekwencji, możliwe stanie się zastosowanie Programów doskonalenia praktyczne przez podmioty, które nie były związane z realizacją projektu – będzie to miało szczególne znaczenie w przypadku trwałość efektów przedsięwzięcia.

Jednocześnie, obok realizacji działań o charakterze merytorycznym, kontynuowano czynności związane z organizacyjno-technicznym przebiegiem projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*. W związku z tym:

- ❖ przy *Instytucie Techniczno-Przyrodniczym* prowadzono biuro projektu;
- ❖ prowadzono wyodrębnione rachunki bankowe dla Lidera i Partnerów;
- ❖ prowadzono portal internetowy projektu.

Na portalu projektu zamieszczano zdjęcia dokumentujące realizację ostatniej sesji walidacyjnej dotyczącej Modułu III „Rola badań i innowacji w budowaniu zielonej gospodarki” (zakładka „Galeria”). Zainteresowane osoby mogły zapoznać się również z artykułami tematycznie związanymi z problematyką zielonej gospodarki (zakładka „Czytelnia”). Z kolei na potrzeby kompleksowego procesu ewaluacji, do wszystkich osób odwiedzających i korzystających z portalu internetowego, skierowano prośbę o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej, podsumowującej realizację projektu¹. Metodologia badania, a przede wszystkim uzyskane wyniki zostaną przedstawione w kolejnym, ostatnim raporcie okresowym.

Zgodnie z założeniami projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*, zawartymi we wniosku o dofinansowanie, portal internetowy przedsięwzięcia, zapewnia:

- ❖ promocję projektu – za sprawą zamieszczenia najważniejszych informacji dotyczących, między innymi, celów przedsięwzięcia, wdrażanych działań oraz danych kontaktowych Lidera i Partnerów;
- ❖ upowszechnianie projektu – na co składa się przede wszystkim jego ogólnodostępny charakter (możliwość zapoznania się z kluczowymi i bieżącymi informacjami przez osoby i podmioty bezpośrednio niezwiązane z realizacją przedsięwzięcia).

W ocenianym kwartale prace wdrożeniowe ograniczone były wyłącznie do jednego Zadania, a liczba podejmowanych inicjatyw pozostawała na względnie niewielkim poziomie – lecz z drugiej strony, ich znaczenie dla powodzenia całego przedsięwzięcia jest kluczowe. Zakres wykonywanych czynności związany jest z końcową fazą projektu, w której

¹ Wzór bieżącej ankiety ewaluacyjnej dla grupy docelowej zamieszczony jest w Załączniku do niniejszego raportu okresowego.

prorowadzone są działania podsumowujące wszystkie wcześniejsze etapy realizacji, a także mające na celu upowszechnienie uzyskanych rezultatów.

Podsumowując, wdrażanie projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką* w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2013 roku przebiegało bez problemów. Czynności zaplanowane w ramach Zadania 4 – „Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego” – ocena programów doskonalenia praktycznego, były realizowane zgodnie z założeniami harmonogramu.

III. Podsumowanie piątego kwartału prowadzenia kompleksowego procesu ewaluacji projektu

W piątym kwartale wdrażania projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką* Lider projektu (*Instytut Technologiczno-Przyrodniczy*) oraz jego Partnerzy (*Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie* oraz *Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych Sp. z o. o. – Sp. k.*) zakończono czynności przygotowawcze oraz rozpoczęto kluczowe merytoryczne działania mające na celu ostateczne wypracowanie modelowego Programu doskonalenia praktycznego, który przyczyni się do poprawy jakości dostępnej oferty edukacyjnej.

W minionym kwartale przeprowadzono trzecią (ostatnią) sesję walidacyjną, której wyniki – analogicznie, jak w przypadku dwóch wcześniejszych sesji – są wykorzystywane w trakcie opracowywania ostatecznej wersji Programów doskonalenia praktycznego w ramach poszczególnych Modułów – w ramach Zadania 4 – „Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego” – ocena programów doskonalenia praktycznego. Tym samym osiągnięto docelową wartość wskaźników (trzech spośród pięciu) trzeciego celu szczegółowego projektu odnoszących się do założonej liczby tychże spotkań oceniających wstępne Programy. Jednocześnie, zainicjowano prace mające posłużyć przygotowaniu końcowej wersji Programów doskonalenia praktycznego oraz powstaniu dodatkowych rekomendacji i wniosków na rzecz umożliwienia upowszechnienia wypracowanych rozwiązań. Te działania również mają znaczenie (kluczowe) w przypadku wzrostu wskaźników trzeciego celu szczegółowego.

Ostateczne osiągnięcie wyżej wymienionego celu przedsięwzięcia nastąpi po zakończeniu merytorycznych prac nad poszczególnymi Programami (wraz z ich technicznym opracowaniem i wydrukowaniem) oraz w efekcie przeprowadzenia konferencji podsumowującej realizację projektu.

Wszystkie podjęte działania i czynności zaplanowane w ramach Zadania 4 – przewidziane na piąty kwartał wdrażania projektu – były realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem przedsięwzięcia. Biorąc pod uwagę prawidłowy przebieg projektu oraz końcowy charakter prowadzonych prac (co uniemożliwiłoby rzetelne i właściwe wykorzystanie ewentualnych wytycznych), nie jest konieczne formułowanie rekomendacji, mających ewentualnie usprawnić realizację ostatnich prac.

IV. Zakończenie

Opracowanie „Raport okresowy nr 5 dotyczący ewaluacji projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką*” jest dokumentem prezentującym działania i czynności realizowane w piątym kwartale wdrażania przedsięwzięcia oraz wnioski z ich oceny. Raport skupiony jest przede wszystkim na analizie danych wtórnych – informacji zgromadzonych na temat przebiegu projektu.

Wdrażanie projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką* w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2013 roku przebiegało bez problemów. Czynności Zadania 4 – „Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego” – ocena programów doskonalenia praktycznego, były realizowane zgodnie z założeniami harmonogramu, co powinno doprowadzić do wypracowania trzeciego celu szczegółowego.

Dotychczasowe prawidłowe prowadzenie działań pozwala przypuszczać, iż w ostatnim niepełnym kwartale projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką* zaplanowane czynności zostaną przeprowadzone bez zakłóceń, a tym samym ostatecznie pomyślnie zostaną osiągnięte wartości założonych wskaźników oraz cele szczegółowe i tym samym cel główny.

V. Załącznik

Końcowa ankieta ewaluacyjna

Szanowni Państwo,

Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania ankiety ewaluacyjnej. Ankieta jest anonimowa, a otrzymane informacje posłużą do oceny projektu *Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego. Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką.*

1. Jak ocenia Pani/Pan wypracowany w ramach projektu:

a. Program doskonalenia praktycznego nauczycieli z zakresu odnawialnych źródeł energii?

☐ zdecydowanie dobrze	☐ trudno powiedzieć	☐ raczej źle
☐ dobrze		☐ źle
☐ raczej dobrze		☐ zdecydowanie źle

b. Program doskonalenia praktycznego nauczycieli z zakresu technologii wspierających gospodarkę korzystających z zasobów?

☐ zdecydowanie dobrze	☐ trudno powiedzieć	☐ raczej źle
☐ dobrze		☐ źle
☐ raczej dobrze		☐ zdecydowanie źle

c. Program doskonalenia praktycznego nauczycieli z zakresu roli badań i innowacji w budowaniu zielonej gospodarki?

☐ zdecydowanie dobrze	☐ trudno powiedzieć	☐ raczej źle
☐ dobrze		☐ źle
☐ raczej dobrze		☐ zdecydowanie źle

2. Czy Pani/Pana zdaniem przeprowadzone w projekcie działania i czynności przyczyniły się do:

a. podniesienia poziomu wiedzy i kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego z zakresu odnawialnych źródeł energii?

☐ zdecydowanie tak	☐ trudno powiedzieć	☐ raczej nie
☐ tak		☐ nie
☐ raczej tak		☐ zdecydowanie nie

b. podniesienia poziomu wiedzy i kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego z zakresu technologii wspierających gospodarkę korzystającą z zasobów?

☐ zdecydowanie tak	☐ trudno powiedzieć	☐ raczej nie
☐ tak		☐ nie
☐ raczej tak		☐ zdecydowanie nie

c. podniesienia poziomu wiedzy i kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego z zakresu roli badań i innowacji w budowaniu zielonej gospodarki?

☐ zdecydowanie tak	☐ trudno powiedzieć	☐ raczej nie
☐ tak		☐ nie
☐ raczej tak		☐ zdecydowanie nie

Zielone światło dla szkolnictwa zawodowego.

Program doskonalenia praktycznego dla nauczycieli kształcenia zawodowego kształcących w zawodach związanych z zieloną gospodarką

d. wypracowania wniosków dotyczących rozwiązań w zakresie doskonalenia praktycznego nauczycieli kształcenia prowadzących kształcenie w zawodach związanych z zieloną gospodarką?

☐ zdecydowanie tak	☐ trudno powiedzieć	☐ raczej nie
☐ tak		☐ nie
☐ raczej tak		☐ zdecydowanie nie

3. Proszę o scharakteryzowanie Pani/Pana ewentualnych uwag odnośnie przebiegu projektu oraz osiągniętych/wypracowanych efektów.

.....
.....
.....
.....
.....

nie mam uwag

4. Płeć:

- kobieta
 mężczyzna

5. Status:

- nauczyciel przedmiotów zawodowych
 instruktor praktycznej nauki zawodu
 przedstawiciel kadry zarządzającej/kierowniczej szkoły zawodowej
 przedsiębiorca
 przedstawiciel podmiotu działającego w obszarze edukacji zawodowej i doskonalenia nauczycieli
 inny (proszę podać jaki?)

.....
.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety